

UPPLAND

Årsbok

FÖR MEDLEMMARNA I UPPLANDS
FORNMINNESFÖRENING

1964

Upplands Fornminnesförenings Förlag

Redaktion:

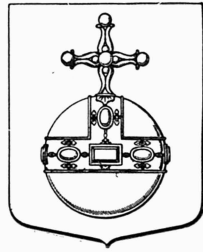
NILS SUNDQUIST

(Årsbokens redaktör)

MANNE ERIKSSON

ANNA-MÄRTA BERG

(Redaktionssekreterare)

I den stora omdaningstid, som nu på alla fronter gör sig kännbar, ha de kulturminnesvårdande rörelserna mycket stora men också mycket svåra uppgifter. Den moderna tiden tycks kräva att allt skall förnyas. Då oftast de ekonomiska frågorna präglade och dirigerade utvecklingen, blir det i regel mycket komplicerat att komma till ett för båda parter nöjaktigt resultat. Framhållas må, att endast ett antal i statens ägo befintliga byggnader kunna registreras som kulturminnesmärken. Skall en i kommunal eller privat ägo befintlig byggnad av omistligt värde räddas för framtiden, måste ägaren själv ombesörja registrering av den. Endast i ytterlighetsfall medger byggnadsminneslagen att en kulturhistoriskt märklig byggnad med eller utan miljö kan exproprieras i och för registrering som byggnadsminnesmärke.

Klart är tillika att de folkliga kulturminnesvårdande krafterna ute i hembygdsföreningarna ha att kämpa mot mycket stora problem. Dels har det blivit mycket svårt att i tillräckligt stor omfattning samla medlemmarna inför de angelägna uppgifterna, dels ställer det sig avskräckande kostsamt att reparera de gamla husen i hembygdsgårdarna eller att förvärva och återuppbygga äldre byggnader på hembygdsgårdens tomt.

Under dylika bistra förhållanden är man benägen att uttala sin beundran och uppskattning över vad som trots allt även nu kan åstadkommas: i Sundbyberg har Hembygdsarkivet kunnat inreda sitt nya museum; i Sollentuna har hembygdsföreningen iord-

ningställt sitt skolmuseum. På flera andra håll har beaktningsvärda insatser, trots allt, gjorts för att bevara byggnader och miljöer.

För alla, som läser vår årsbok, kan vi försäkra, att vi gör allt vad som i vår makt står för att finna former för bevarande av omistliga byggnader och miljöer. I Uppsala synes det såsom vi hade lyckats att för framtiden bevara Gamla Observatoriet vid Svartbäcksgatan, mest känt såsom professor Anders Celsius meteorologiskt-astronomiska institution på 1740-talet. Möjligheter har beretts att skapa en intressant gård för borgerliga interiörer från 1800-talet och början av 1900-talet i den s. k. Walmstedtska gården vid Sysslomansgatan i Uppsala. Uppsala stad har förvärvat gården och en särskild kommitté, den s. k. Kulturcentrumkommittén, med stadsfullmäktiges ordförande som preses, har fått i uppdrag att framlägga förslag om bl. a. den nämnda gårdens framtida öde.

När vi nu kommit in på städerna kan det vara värt att erinra om att Uppsala stad av Byggnadsfirman Anders Diös AB som gåva fått mottaga fastigheten Klostergatan 3, den gård, som övertäcker stora partier av stadens forna franciskanklosterkyrka. Vad Enköping gäller kan framhållas att stadsfullmäktige där beviljat medel för klosterområdets slutgiltiga iordningställande; under 1964 har det vid klosterparken belägna Änkehusets restaurering fullföljts. En källa till glädje för den provinsiella kulturminnesvården är de arbeten, som årligen utföras för att få kyrkorna i vackert och värdigt skick. Under år 1964 ha bl. a. Rasbo, Övergrans och Funbo kyrkors yttre restaurerats. Giresta kyrka har i det inre restaurerats. Tegelsmora kyrkas inre iordningställande har påbörjats och planering för liknande arbeten har gjorts vid Vaksala, Tensta och Enköpings kyrkor.

Upplands fornminnesförening är glad över att kunna meddela dylika positiva nyheter inom kulturminnesvården i stad och på land. Men vi vilja rikta en anmaning till alla för kulturminnesvården intresserade att oförtröttat kämpa vidare och stödja dem, på vars lott det fallit att handlägga de nog så komplicerade ärendena,